

anvendt i de forskjellige Hæere i Europa, sagde han, at den var meget forskjellig fra vor, men at det i og for sig ikke havde saa meget at sige, med hvilke Legn Ærbødheden blev vist; Spørgsmaalet var kun om, at det, der var befalet, blev udført. Saaledes forstod jeg i det Mindste den ærede Minister, og jeg er fuldkommen enig deri, men jeg føler mig ogsaa overbevist om, at i det Dieblit det foreliggende Forslag bliver til Lov, vil den ærede Minister komme til at faae samme Syn paa dette Punkt, som det er mig en Fornøielse at kunne bevidne, at den ærede Minister iøvrigt i 1877 er kommen til at se Sagen paa samme Maade, som jeg saa den i 1872. Jeg føler mig overbevist om, at der, hvis dette Forslag bliver vedtaget, ikke vil blive noget Staar i Disciplinen; thi skal det kun være ved at tage til Huen osv., at den ene Overmand skal have Agtelse, Hengivenhed og Kjærlighed til den anden, er det af den Slags Politur, som virkelig ikke vil tvænge dybt ind og heller ikke bære gode Frugter.

Steenbæk: Der er tre af de stillede Ændringsforslag, jeg gjerne vilde omtale med et Par Ord. Under Nr. 77 a. er der af et Mindretal foreslaaet den Ændring i § 130, at Ordet „ulovlig“ skal stryges. Denne Ændring er allerede anbefalet af det ærede Medlem for Horsens (Bajer), og jeg skal sige min Ubesorgelse til. Jeg lagde Mærke til, at den høitærede Krigsminister syntes mindre godt om denne Ændring, og han staar vel neppe ene i denne Betragtning. Det kan vel indvendes, at Ordet „ulovlig“ helst burde blive staaende, thi det Tilfælde kan dog indtraffe, at det maa være lovdigt for en Overmand at bruge Magt i Tilfælde af aabenbar Opsætighed, Oprør, Forræderi, Feighed eller Sligt, eller under en Fægning, men det samme Mindretal har jo til næste Paragraf stillet Forslag om, at Overmanden i saa Tilfælde skulde være straffri, og jeg synes, at naar denne Undtagelse er gjort, er der Intet i Veien for at stryge Ordet ulovlig. Jeg sætter Pris paa, at det falder bort, for at det kan staa klart baade for Befalingsmand og Menige, at det i sin Almindelighed er forbudt at staa i den danske Armee. Jeg mindes fra min Soldatertid, at vi fik baade Knubs, Stød og Slag med Nemme og Klinge. Det var dog ikke alle Befalingsmænd, der saaledes slog; der var meget hæderlige Undtagelser. Det er ogsaa bekendt, at der ved Rytteriet ofte vankede temmelig drøie Ribsteflag over Benene paa Rytteren; der blev vel sagt, at det var Hesten, der mentes, men det gjorde ondt paa Karlen. Hvis det nu for Eiden er bedre i saa Henseende, skal det glæde mig, men disse Knubs og Stød ere ikke helt faldne bort. Jeg anbefaler den foreslaaede Ændring, fordi jeg synes, at det er saa uærbødig, at vogne Karle skulle staa og tage imod Prygl. Hvis der

er Nogen, som tror, at en Karl dermed bliver til en god Soldat, tager han mærkelig feil; Prygl virke snarere i den siik modsatte Retning. — Dernæst er der under Nr. 82 af hele Udvalget stillet et Ændringsforslag til § 132 om, at Paragrafen skulde have en noget anden Affattelse. Jeg kunde vel lade være at anbefale dette Forslag, da hele Udvalget har stillet det, saaledes at det nok vil blive vedtaget, men jeg vil dog fortælle min Glæde over, at Paragrafen er foreslaaet affattet saaledes. Jeg mener, at vi her paa dette Sted skulde se at faae Loven til at ramme saa stærkt som muligt. Forslaget gaar ud paa, at naar Overmanden fremsætter Udvemsord, ærefrænkende, haanende Skjældsord overfor Undermanden, skal Overmanden straffes. Det er slemme med disse ærefrænkende og haanende Skjældsord; de trykke, forbitte og krænke Æresfølelsen og sløve og dæmpe Æveren. Jeg har lagt Mærke til, at mere end en, ja jeg kan gjerne sige mange unge Karle, ere reiste i Tjenesten med Glæde, Lyst og Æver, men at de, naar de have været en Tid i Tjenesten, have faaet denne Æver meget betænkelig svækket, og det gjorde mig ondt at erfare det. En god Soldat maa være saaledes, at han ikke alene er godt rustet og øvet, men ogsaa har Fædrelandskjærlighed, Æresfølelse, Mod, Lyst og Æver, og naar Sligt bliver svækket ved Skjældsord, er det grumme uheldigt. Da jeg lærte for tretten Aar siden, regnede det undertiden formelig ned med den Slags Ord, skjøndt jeg ogsaa her vil sige, at der var hæderlige Undtagelser; men undertiden faldt jeg virkelig i Forundring og tænkte: Hvorledes kunne de Mennesker dog finde paa Alt det, de sige. Engang imellem stod det virkelig for mig, som om i alt Fald enkelte af Befalingsmændene satte den menige Rekrut i Udviklingsstrin midt imellem Mennesker og Dyr. Nei, den Slags Ting maa falde bort, og en mere menneskelig Behandling maa træde i Stedet derfor. Jeg vil udtale en Sætning, som maaste Enkelte ville mene er noget dristigt, og det er den, at Befalingsmændene og de Menige bør betragte hverandre som Kammerater. De bør mødes i den Lante: Vi have et fælles Fædreland, og Meningen med vor Døelse her er den, at vi kunne blive dygtige til at værne om dette vort Fædreland. Nu ville maaste Somme sige, at det er altfor galt at udtale noget Saa-dant. Du nævnte Ordet Kammerat, men hvor bliver saa Respekten af; den bliver borte. Nei, den bliver ikke borte, den kommer da netop. Jeg mindes, da jeg paa Tilbagevejen fra Dannevirke første Gang hørte en Befalingsmand sige „Kammerat“ til en menig Soldat, der var falden om af Udmattelse, da stubede jeg derved. Det gjorde mig godt, og jeg tænkte: Saaledes skal det være. Et „Goddag, Kammerat“ fra General Wilster virkede mere i Retning af Orden, Sammenhold og Lydighed end mange Hundrede Stofkeprygl og haa-